

Patron szkoły - Władysław Broniewski

Władysław Broniewski (ur. 17 grudnia 1897 w Płocku, zm. 10 lutego 1962 w Warszawie), polski poeta, przedstawiciel liryki rewolucyjnej, tłumacz, żołnierz, uczestnik wojny polsko-bolszewickiej.

Wywodził się z rodziny inteligenckiej o szlacheckich korzeniach i żywej tradycji patriotycznej. Był synem Zofii z Lubowidzkich i Antoniego Broniewskiego, miał dwie starsze siostry - Zofię i Janinę. Wcześniej sierociny, wychowywany był przez dziadków ze strony matki w rodzinę o tradycjach powstańczych.

Uczył się w Gimnazjum Polskim w Płocku, gdzie był współzałożycielem półtajnej drużyny skautów, nawiązującej do tradycji Konstytucji 3 Maja i powstania styczniowego. Jako uczeń redagował pismo szkolne "Młodzi idą", odbijane na powielaczu, w którym zamieścił wiele własnych prac

Uważał się za socjalistę, cenił sobie osobistą niezależność, ale w 1915 r. w wieku 17 lat wstąpił do Legionów Piłsudskiego. Walczył w 4 pułku piechoty Legionów. Brał udział w bitwie pod Jastkowem koło Lublina, gdzie jego pułk poniósł bardzo ciężkie straty. Za zasługi wojenne dostał Srebrny Krzyż Orderu Wojennego Virtuti Militari i czterokrotnie Krzyż Walecznych. W 1918 r. wziął udział w manifestacyjnym pochodzie do kwatery Piłsudskiego.

Za udział w kryzysie przysięgowym Broniewski był internowany w Szczypiornie. Zwolniony z obozu zdał maturę jako ekstern, po czym wstąpił na Uniwersytet Warszawski. Jednocześnie działał w konspiracji w Polskiej Organizacji Wojskowej. Po odzyskaniu niepodległości niezadowolony z reform w powojennej Polsce stawał się coraz bardziej radykalny w swoich poglądach i w konsekwencji, po śmierci Gabriela Narutowicza, zbliżył się do KPP.

W 1930 roku był na krótko aresztowany i osadzony wraz z Janem Hemplem oraz Aleksandrem Watem w areszcie miejskim w Warszawie.

W 1939, w obliczu zagrożenia najazdem niemieckim, Broniewski opublikował słynny wiersz "Bagnet na broń". We wrześniu 1939 zgłosił się do wojska na ochotnika. Przejechał z Warszawy przez Lublin i Lwów do Tarnopola. 12 września został przydzielony do Ośrodka Zapasowego 28 Dywizji Piechoty w Zbarażu. Zanim jednak miał okazję stanąć do walki, nastąpił sowiecki najazd na Polskę.

Broniewski był świadkiem wkroczenia Armii Czerwonej do Lwowa we wrześniu 1939 - nie mógł pogodzić się z tym, że Związek Radziecki napadł na Polskę, czemu dawał wyraz w swojej późniejszej więziennej twórczości, spisanej po wrześniu 1941. Wszystkie publikowane w prasie lwowskiej utwory literackie musiały być zaakceptowane przez sowieckiego cenzora.

W czasie okupacji sowieckiej Broniewski nie identyfikował się z ówczesną polityką pozyskiwania polskich intelektualistów jednak próbował wykorzystywać polskojęzyczne czasopisma do przypomnienia "sprawy polskiej", nieobecnej w polityce sowieckiej. Dał do druku między innymi słynny wiersz "Żołnierz polski", wiersz ten oczywiście nie został opublikowany. Cenzura sowiecka nie dopuściła do wydawania jego utworów o treści patriotycznej.

24 stycznia 1940 Władysław Broniewski został wraz z Aleksandrem Watem i innymi literatami aresztowany przez NKWD we lwowskiej restauracji Ognisko Inteligencji w zorganizowanej przez NKWD prowokacji. W zgodnych relacjach współwięźniów Broniewski trzymał się bardzo dzielnie i kategorycznie odmówił współpracy z NKWD.

Po czterech miesiącach, w maju 1940 r., Broniewski został przetransportowany do więzienia śledczego NKWD na Łubiance, gdzie spędził trzynaście miesięcy. Po wybuchu wojny niemiecko-rosyjskiej wywieziono go do Saratowa, a następnie do Alma Aty, gdzie został wypuszczony z więzienia po amnestii wynikającej z układu Sikorski-Majski, 7 sierpnia 1941 r.

Wypuszczony z więzienia, wstąpił do armii polskiej formowanej w ZSRR pod dowództwem gen. Władysława Andersa. Pracował w ambasadzie polskiej w Kujbyszewie. W 1942 roku ewakuował się wraz z oddziałami polskimi do Iranu, później wraz z II Korpusem Polskim poprzez Irak trafił do Palestyny. Do kraju wrócił po długich wahaniach w 1945 roku.

W okresie powojennym początkowo tworzył poezję polityczno-propagandową, później utwory refleksyjne o motywach osobistych. 1 września 1954 zmarła córka Władysława Broniewskiego, Anka – jej śmierć wywarła ogromny wpływ na poetę. Stworzył on wtedy cykl wierszy, porównywany z Trenami Jana Kochanowskiego.

Poeta zmarł na raka krtani w Warszawie 10 lutego 1962 roku.

Odznaczony został Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari, Orderem Budowniczych Polski Ludowej i Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

Tomiki wierszy:

- Wiatraki (1925)
- Dymy nad miastem (1927)
- Troska i pieśń (1932)
- Krzyk ostateczny (1939)
- Bagnet na broń (1943)
- Drzewo rozpaczające (1945)
- Wiersze warszawskie
- Nadzieja (1951)
- Anka (1956)
- Nowe wiersze

Na podstawie wolnej Encyklopedii Internetowej - Wikipedii.